

การบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย: ไทย-ญี่ปุ่น

Academic Administration of Early Childhood Education: Thai-Japanese

¹ชฎาภรณ์ จันทร์ประเสริฐ, ²วิภาภรณ์ ภู่วัฒนกุล

³โกศล มีคุณ และ ⁴ศักดิ์ชัย นิรันธทวี

¹Chadaporn Chanprasert, ²Vipaporn Poovatanakul

³Kosol Meekun and ⁴Sakchai Nirunthavee

^{1, 2, 3, 4}วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

^{1, 2, 3, 4} College of Management, University of Phayao, Thailand

Email: ¹chanprasert_c@su.ac.th, ²vipaporn.po@up.ac.th

³kasol.me@up.ac.th, ⁴sakchai.ni@up.ac.th

Received October 21, 2022; Revised Novem 24, 2022; Accepted November 24, 2022

บทคัดย่อ

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากในระยะ 5 ปีแรกของเด็ก นับว่าเป็นช่วงเวลาที่ดีที่สุดสำหรับการเรียนรู้ ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เด็กได้รับจะมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการทางสมองด้านการควบคุมอารมณ์ ทักษะทางสังคม ภาษาและตัวเลข บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการจัดการศึกษาปฐมวัย ด้านการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่น เพื่อเป็นแนวทางนำมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาระดับปฐมวัยในประเทศไทยได้อย่างมีคุณภาพ จากการศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่น 5 ด้าน ได้แก่ 1) การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา 2) การบริหารจัดการเรียนรู้ 3) การวัดผลประเมินผลการเรียน 4) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี และ 5) การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ เห็นได้ว่าการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของประเทศไทยมีจุดเด่น ได้แก่ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อให้มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีวินัยและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของประเทศไทยมีจุดเด่น ได้แก่ 1) จุดมุ่งหมายและเนื้อหาของหลักสูตร เพื่อให้เด็กมีความสุข ผาสุก และเรียนรู้อย่างสนุกสนาน ไม่นั่งวิชาการ 2) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยเรียนรู้ผ่านการเล่นเพื่อให้เด็กทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองมากที่สุด ปลูกฝังจิตสำนึกสาธารณะ และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ในสังคมอย่างมีระเบียบ และ 3) การส่งเสริมให้เด็ก

ทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว และการมีส่วนร่วมของครอบครัว สนับสนุนทำให้เกิด “ครอบครัวคุณภาพ”

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ; งานวิชาการระดับปฐมวัย; ครอบครัวคุณภาพ

Abstract

Early childhood education is very important because the first five years of a child's life are considered the best time for learning. Children's experiences influence the development of their emotional control brain, social skills, language, and numbers. This article aimed to study and compare early childhood education management in terms of academic administration at the early childhood level in Thailand and Japan. Moreover, it will be useful and adaptable to the guidelines for academic administration in early childhood education with quality in Thailand. The issues of academic administration in five areas are: 1) school curriculum management; 2) learning management; 3) assessment of grades; 4) development of media, innovation, and educational technology; and 5) engaging the community to participate in academic strengthening. It can be seen that the academic administration at the early childhood level in Thailand has its strengths, including the aim of the course in order to have life skills and practice according to the philosophy of sufficiency economy discipline and live happily with others. Academic administration at the early childhood level in Japan has the following strengths: 1) objectives and contents of the course to make children happy and learning with fun not academically focused; 2) organizing learning experiences by learning through play to let the child do things by themselves. Cultivate public consciousness and be able to live with others in an orderly society; and 3) encourage children to do activities with their families, and family involvement will support “quality family.”

Keywords: Academic administration; Early childhood education; Quality family

บทนำ

“อัจฉริยะบุคคลไม่ใช่เรื่องของพรสวรรค์หรือสายเลือด แต่เกิดจากการเรียนรู้และสภาพแวดล้อม” คำกล่าวข้างต้นของมาซารุ อิบุกะ ผู้เขียนหนังสือ ชื่อว่า “รอให้ถึงอนุบาลก็สายเสียแล้ว” (Yochien Dewa Ososugiru) ผู้เขียนให้ความเห็นว่า “การศึกษาในระดับปฐมวัย” เรามักจะคิดว่าเป็นเรื่องการเรียนการสอนวิชาการ แต่ “การศึกษาในระดับปฐมวัย” คือบันไดขั้นต้นของการศึกษาเท่านั้น จุดสำคัญของ “การศึกษาในระดับปฐมวัย” คือ “เวลาที่เหมาะสม” (Ibuka, 2008/2019)

ช่วงปฐมวัย เป็นช่วงเวลาทองที่เด็กพร้อมในการเรียนรู้ รับข้อมูล และเสริมสร้างพัฒนาการอันเป็นรากฐานชีวิต การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะ และทักษะของทรัพยากรมนุษย์นั้น ควรพัฒนาตั้งแต่ช่วงปฐมวัย 5 ปีแรกของชีวิตถือว่าเป็นช่วงเวลาที่ดีที่สุดสำหรับการเรียนรู้ ผลของการอบรมเลี้ยงดูและประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เด็กได้รับในระยะต้นของชีวิตจะมีอิทธิพลต่อการวางรากฐานของการพัฒนาทางอารมณ์ จิตใจ ร่างกาย สังคมที่เชื่อมโยงกับชีวิตรอบตัว มากกว่าที่จะพัฒนาทักษะทางวิชาการ มีงานวิจัยจำนวนมากที่ยืนยันว่าช่วงอายุปฐมวัยเป็นเวลาที่สำคัญในการเรียนรู้และเติบโตของเด็ก เด็กในวัยนี้สมควรได้เล่น ได้เรียนรู้ ค้นหาความชอบ ความถนัดของตัวเองมากกว่าใช้เวลาในห้องเรียนกับวิชาการที่หนักเกินไป (Komanasin, 2015; Saifah, 2017)

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 (Office of the Education Council, 2017) ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กำหนดเป้าหมายให้ประชากรทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ และมาตรฐานอย่างทั่วถึง กำหนดให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการสมวัย เพิ่มขึ้นร้อยละ 90 และมีแนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ได้รับการดูแลและพัฒนาที่สมวัย ปรับระบบการบริหารจัดการดูแลและพัฒนาเด็กเล็กและการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพและมาตรฐาน และจัดให้มีหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 (Office of the Basic Education Commission (OBEC), 2017) ซึ่งพัฒนามาจากหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 นอกจากนี้มีพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 (Government Gazette, 2019; Office of the Education Council, 2020) เป็นหลักประกันให้เด็กเล็กได้รับการปกป้อง คุ้มครอง ดูแล และพัฒนาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านอารมณ์ และด้านสังคมได้อย่างสมวัย

อนึ่ง ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับการยอมรับว่า มีระบบการศึกษาที่ดีในเอเชีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงปฐมวัย ในด้านการพัฒนาทางสมอง และการวางรากฐานบุคลิกภาพ ระบบการศึกษาของญี่ปุ่นมีความแตกต่างจากประเทศอื่น ให้ความสำคัญกับการสอนพื้นฐานการใช้ชีวิตประจำวันแก่นักเรียน คือการมีระเบียบวินัย ความอดทน การทำงานเป็นทีม ความอ่อนน้อมถ่อมตน การมีจิตสาธารณะมากกว่าวิชาการ เช่น เรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ หรือภาษาอังกฤษ (Kongsanoh, 2018) การจัดการศึกษาของญี่ปุ่นในระดับปฐมวัยเน้นการเล่น การทำด้วยตนเอง ฝึกให้คิดและทำอย่างอิสระ การอยู่ร่วมกับผู้อื่น ฝึกให้มีระเบียบ วินัย รับผิดชอบ และเคารพผู้อื่น (Kongsanoh, 2018; Suwanpanich, n.d.)

จากความสัมพันธ์ทางการศึกษาและความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างกระทรวงศึกษาธิการของประเทศไทย และกระทรวงศึกษาธิการ วัฒนธรรม กีฬา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology) ประเทศญี่ปุ่น ได้เสนอขอความร่วมมือจากกระทรวงศึกษาธิการของประเทศไทย 2 ประการ คือ 1) การแลกเปลี่ยนครูระหว่างประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น และ 2) การนำรูปแบบการจัดการศึกษาแบบญี่ปุ่นมาปรับใช้ในสถานศึกษาของไทย ญี่ปุ่นยินดีที่จะเผยแพร่การจัดการศึกษาในรูปแบบญี่ปุ่นให้แก่สถานศึกษาในประเทศต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับ

บริบทของประเทศไทยนั้น ๆ กระทรวงศึกษาธิการของประเทศไทยเห็นด้วยอย่างยิ่ง ในการนำการจัดการศึกษาแบบญี่ปุ่นโดยนำปรัชญา หลักสูตร วิธีการ และวัฒนธรรมแบบญี่ปุ่นมาปรับใช้ โดยไม่ลืมและไม่ทิ้งวัฒนธรรมไทย (Ministry of Education, 2017) ประเทศญี่ปุ่นให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการศึกษา และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ รัฐบาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศญี่ปุ่นจึงถือเป็นหน้าที่ที่ต้องจัดการศึกษาให้ดีที่สุด เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า ความเจริญของประเทศญี่ปุ่นเป็นผลมาจากการที่ประชาชนมีการศึกษาดี และมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง (Kongsanoh, 2018)

การจัดการศึกษาของญี่ปุ่นในระดับปฐมวัยเน้นการเล่น การทำด้วยตนเอง ฝึกให้คิดและทำอย่างอิสระ การอยู่ร่วมกับผู้อื่น ฝึกให้มีระเบียบ วินัย รับผิดชอบ และเคารพผู้อื่น (Suwanpanich, n.d.) ดังนั้น การศึกษาการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยในประเทศญี่ปุ่นเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาการศึกษาปฐมวัยของไทยให้มีคุณภาพ อันเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

การบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของไทยและญี่ปุ่น

การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุง การเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลการสอนเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน (Wonganudrohd, 2012) งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษาทุกประเภท มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษา และเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา

การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาระดับปฐมวัยเป็นงานที่มีความสำคัญเช่นเดียวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาในระดับอื่น งานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 (Government Gazette, 2019) ที่มุ่งกระจายอำนาจในการบริหารจัดการ ไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุดเพื่อให้สถานศึกษาดำเนินการโดย อิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้ที่เกี่ยวข้องได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผล รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ (Office of the Education Council, 2018) จากการสังเคราะห์ข้อข่ายการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น สามารถจำแนกออกมาเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา 2) การบริหารจัดการเรียนรู้ 3) การวัดผลประเมินผลการเรียน 4) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และ

เทคโนโลยี และ 5) การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ รายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตาราง เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น

การบริหารงานวิชาการ ระดับปฐมวัย	ประเทศไทย	ประเทศญี่ปุ่น
1. การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา		
องค์ประกอบของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย		
ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย	การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู และการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพ ภายใต้บริบทของสังคมวัฒนธรรม ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม	ส่งเสริมพัฒนาการเด็กแบบองค์รวม โดยจัดกิจกรรมที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างวัยของเด็ก ระยะเวลาในการสอนและสภาพของท้องถิ่น หลักการจัดการศึกษาปฐมวัยจะเป็นการพัฒนาเด็กตามธรรมชาติ ปลูกฝังคุณธรรมและส่งเสริมคุณภาพอนามัย
วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย	มุ่งพัฒนาเด็กทุกคนให้ได้รับ การพัฒนา ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา อย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ อย่างมีความสุขและเหมาะสมตามวัย มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และสำนึกความเป็นไทย โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	การศึกษาระดับปฐมวัยเป็นพื้นฐานของการสร้างบุคลิกภาพตลอดชีวิต รัฐบาลกลาง และรัฐบาลท้องถิ่นพยายามส่งเสริม การศึกษาดังกล่าวโดยจัดให้มีภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเจริญเติบโต อย่างแข็งแรงของเด็กเล็ก และมาตรการอื่นๆ ที่เหมาะสม
จุดหมาย	1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย แข็งแรงและมีสุขนิสัยที่ดี 2. สุขภาพจิตดี มีสุนทรียภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตใจดีงาม 3. มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีวินัย และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข * 4. มีทักษะการคิด การใช้ภาษาสื่อสาร และการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย	1. พัฒนาพื้นฐานของเด็กในการดำรงชีวิต 2. ได้รับประสบการณ์ที่สนุกสนาน* 3. ทำงานร่วมกับครอบครัว* 4. พื้นฐานการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น*

การบริหารงานวิชาการ ระดับปฐมวัย	ประเทศไทย	ประเทศญี่ปุ่น
มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์	พัฒนาการ 4 ด้าน 1. พัฒนาการด้านร่างกาย 2. พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ 3. พัฒนาการสังคม 4. พัฒนาการด้านสติปัญญา*	พัฒนาการ 5 ด้าน 1. สุขภาพ 2. สัมพันธภาพ 3. สิ่งแวดล้อม 4. ภาษา 5. การแสดงออก*
ระยะเวลาเรียน	1-3 ปีการศึกษา มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 36 สัปดาห์ต่อปีการศึกษา* และในแต่ละวันใช้เวลาไม่น้อยกว่า 5 ชั่วโมง* โดยสามารถปรับให้เหมาะกับบริบทของสถานศึกษา	จัดการศึกษาตามหลักสูตรไม่น้อยกว่า 39 สัปดาห์ต่อปีการศึกษา* มาตรฐานวันละ 4 ชั่วโมง* ขึ้นอยู่กับบริบทของสถานศึกษา
สาระการเรียนรู้	1. ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการ 4 ด้าน 2. สาระที่ควรเรียนรู้ 2.1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก 2.1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก 2.3 ธรรมชาติรอบตัว 2.4 สิ่งต่างๆรอบตัวเด็ก	มีวิชาเรียน 6 ด้าน 1. พละนันทิ 2. สังคมศึกษา 3. ธรรมชาติศึกษา 4. ภาษา* 5. ดนตรีและจังหวะ* 6. การวาดภาพและงานฝีมือ*
การจัดประสบการณ์	กิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น	1. การเรียนรู้ผ่านการเล่น 2. การให้เด็กทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองมากที่สุด โดยครูไม่ต้องเข้าไปช่วยเหลือ (Mimamoru)*
การประเมินพัฒนาการ	หลักการประเมิน วางระบบการประเมิน ความครอบคลุม พัฒนาการ เครื่องมือและวิธีการเก็บ ข้อมูลเพื่อการ ประเมิน ระยะเวลาจัดทำ ข้อมูลและสรุปผลการประเมิน วิธีการประเมิน การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การสนทนากับเด็ก การสัมภาษณ์ การ วิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็กที่เก็บ อย่างมีระบบ	หลักการประเมิน ครูจะวางแผน เตรียมการสอนล่วงหน้า และเมื่อสิ้นสุดการสอน มีการประชุมและ สรุปวิธีการสอนและการดูแลเด็กวิธีการ ประเมิน การจดบันทึก การสังเกต
การบริหารจัดการหลักสูตรปฐมวัย	1. จุดหมายของหลักสูตรสถานศึกษา จัดทำหลักสูตรบนพื้นฐานหลักสูตร ปฐมวัย 2. การสร้างหลักสูตร 2.1 ศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตร ปฐมวัย 2.2จัดทำหลักสูตร 2.3 ประเมินหลักสูตร	โรงเรียนระดับปฐมวัยจะพัฒนา วัตถุประสงค์ เนื้อหาที่จะสอนตามที่ หลักสูตรกำหนดเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ตามที่หลักสูตรกำหนด

การบริหารงานวิชาการ ระดับปฐมวัย	ประเทศไทย	ประเทศญี่ปุ่น
การเชื่อมต่อของการศึกษาระดับปฐมวัย กับระดับประถมศึกษาปีที่ 1	บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ที่ ดำเนินการ 1. ผู้บริหาร 2. ผู้สอนระดับปฐมวัย 3. ผู้สอนระดับประถมศึกษา 4. พ่อแม่ ผู้ปกครอง	บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องที่ดำเนินการ 1. คณะกรรมการด้านการศึกษาประจำ เทศบาล/เขต* 2. ผู้บริหารโรงเรียนระดับ ปฐมวัย 3. ผู้บริหารโรงเรียนระดับ ประถมศึกษา 4. พ่อแม่ ผู้ปกครอง
2. ด้านการบริหารจัดการเรียนรู้		
การบริหารจัดการเรียนรู้	กิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น	1. การเรียนรู้ผ่านการเล่น 2. การให้เด็กทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองมาก ที่สุด โดยครูไม่ต้องเข้าไปช่วยเหลือ (Mimamoru)*
3. ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนสิ่งที่ประเมิน		
ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนสิ่งที่ ประเมิน	1. พัฒนาการด้านร่างกาย 2. พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ 3. พัฒนาการด้านสังคม 4. พัฒนาการด้านสติปัญญา	1. สุขภาพ 2. สัมพันธภาพ 3. สิ่งแวดล้อม 4. ภาษา 5. การแสดงออก*
วิธีการประเมิน	1. การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม 2. การสนทนากับเด็ก การสัมภาษณ์ 3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานที่เด็ก เก็บอย่างเป็นระบบ 4. นำข้อมูลผลการประเมินพัฒนาการ เด็กมาพิจารณาปรับปรุงวางแผนการจัด กิจกรรมเสริมให้เด็ก	1. บันทึกสิ่งที่เกิดขึ้นกับเด็กที่รับผิดชอบใน แต่ละวัน 2. วางแผนและเตรียมการสอน ดูแลเด็ก ล่วงหน้า 3. ประชุมและสรุปวิธีสอนและดูแลเด็ก
4. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี		
การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี	1. ผู้บริหาร และครูผลิตและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ได้ตามแนวทางที่ กำหนด 2. ให้ครูทุกคนใช้สื่อเทคโนโลยีสำหรับ การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ 3. สร้างและพัฒนาเครือข่าย สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี	1. มีการควบคุมแบบเรียน การพัฒนาสื่อ การเรียนการสอน และนวัตกรรม การจัดทำ หนังสือแบบเรียน ต้องผ่านกระบวนการ พิจารณา คัดเลือก อนุญาตให้ใช้เป็น แบบเรียน 2. ส่งเสริมสำนักพิมพ์เอกชนผลิต นวัตกรรมในการเขียน และเรียบเรียง เนื้อหาแบบเรียน ตำราเรียนเป็นแนวการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้
5. การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ		
การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้าง ความเข้มแข็งทางวิชาการ	1. มีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากร พัฒนาหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ของผู้เรียน 2. สนับสนุนการดำเนินงานของ สถานศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ 3. มีสิทธิรับรู้ข่าวสารและผลการ ดำเนินงานของสถานศึกษา	1. หลักสูตรสถานศึกษามีความสอดคล้อง กับสภาพจริงและลักษณะของชุมชน โดยเฉพาะในช่วงการเรียนรู้การสอนแบบ บูรณาการ 2. โรงเรียนต้องใช้ประโยชน์จาก คุณลักษณะและทรัพยากรที่มีในชุมชน 3. ส่งเสริมการให้นักเรียนได้มีประสบการณ์

การบริหารงานวิชาการ ระดับปฐมวัย	ประเทศไทย	ประเทศญี่ปุ่น
	4. ร่วมกับครูและเครือข่ายในการพัฒนาทักษะความสามารถของบุตรหลานให้เต็มตามศักยภาพ	การเรียนรู้เกี่ยวกับชุมชน รู้จักช่วยกันรักษาวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของชุมชน

หมายเหตุ เครื่องหมาย * คือหัวข้อที่แตกต่าง

จากการสังเคราะห์ข้อบ่งชี้การบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น 5 ด้าน ได้แก่ 1) การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา 2) การบริหารจัดการเรียนรู้ 3) การวัดผลประเมินผลการเรียน 4) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ และ 5) การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ เห็นได้ว่ามีหัวข้อเหมือน แตกต่างกัน และจุดเด่น ดังต่อไปนี้

1. การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่าง ๆ ฝ่ายบริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชน ในการมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา นำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ พร้อมทั้งการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรและการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบองค์ประกอบของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของประเทศไทย (Office of the Basic Education Commission (OBEC), 2017) และหลักสูตรมาตรฐานปฐมวัย ปี 2008 (พ.ศ.2551) (Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology: MEXT, 2009) ของประเทศญี่ปุ่น เห็นได้ว่ามีหัวข้อที่เหมือน แตกต่างกัน และจุดเด่น ดังนี้

ด้านจุดมุ่งหมายหลักสูตร องค์ประกอบที่หลักสูตรปฐมวัยของญี่ปุ่นแตกต่างกับปฐมวัยของไทย คือจุดมุ่งหมายของหลักสูตรปฐมวัยของประเทศญี่ปุ่นประการหนึ่งเพื่อให้เด็กมีความสุข ผาสุกและเรียนรู้อย่างสนุกสนาน และทำงานร่วมกับครอบครัว สำหรับประเทศไทยส่วนใหญ่มุ่งเน้นการส่งเสริมพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ของเด็กเป็นสำคัญ นอกจากนี้จุดมุ่งหมายของหลักสูตรปฐมวัยของญี่ปุ่นอีกประการหนึ่งที่แตกต่างคือมีการปูพื้นฐานการเรียนรู้ในระดับสูงขึ้น ได้แก่ระดับประถมศึกษา มีกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย ธรรมชาติ การรู้จักจำนวน ปริมาณ เรขาคณิต ภาษา จดหมาย การปั้น และดนตรี เพื่อให้เด็กมีความพร้อมที่จะเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา จุดเด่นของหลักสูตรอนุบาลของประเทศญี่ปุ่นจะไม่เน้นวิชาการ แต่ให้ความสำคัญที่จินตนาการและการเล่น โดยถือว่าการเล่นนั้นเรียนเพื่อให้รู้ไม่ใช่เรียนเพื่อสอบ ในขณะที่หลักสูตรอนุบาลของประเทศไทยให้ความสำคัญกับการสอบ และการแข่งขันสูงมาก เน้นการเรียนการสอนทางวิชาการ เด็กต้องอ่านออกเขียนได้ และบางที่อาจถึงขั้นบวกลบเลขได้ตั้งแต่ในชั้นระดับปฐมวัย ซึ่งจะสร้างความเครียดและความกดดันให้เด็กมากขึ้น

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จะเห็นได้ว่า มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของหลักสูตรปฐมวัยของไทยยังขาดการเน้นในด้านการแสดงออก ซึ่งของญี่ปุ่น มีการจัดประสบการณ์ให้เด็กได้แบ่งปันความรู้สึกและแสดงออกถึงความรู้สึกและกระตุ้นให้เด็กรู้สึกสนุกสนานในการแสดงออก ความรู้สึกของตนเองด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับพัฒนาการ ให้เด็กได้เห็นถึงความสำคัญของการแสดงออกและการฟังการแสดงออกความรู้สึกของผู้อื่น เช่น ให้เด็กพูดเปิดใจ พูดขอบคุณเพื่อน ๆ การเรียนการสอนระดับปฐมวัยของญี่ปุ่นจะเน้นให้เด็กดึงจุดเด่นออกมา เพื่อพัฒนาให้ถูกทาง ในขณะที่ของญี่ปุ่นจะยังไม่เน้นพัฒนาการด้านสติปัญญาในระดับปฐมวัย

ระยะเวลาเรียน โรงเรียนอนุบาลของญี่ปุ่นจัดการศึกษาตามหลักสูตรไม่น้อยกว่า 39 สัปดาห์ต่อปี วันละ 4 ชั่วโมง ในขณะที่โรงเรียนอนุบาลของไทยจัดการศึกษาตามหลักสูตรไม่น้อยกว่า 39 สัปดาห์ต่อปี วันละ 5 ชั่วโมง จะเห็นได้ว่าหลักสูตรปฐมวัยของประเทศญี่ปุ่นจะกำหนดชั่วโมงเรียนมาตรฐานต่อวันน้อยกว่าหลักสูตรปฐมวัยของประเทศไทย ลดจำนวนชั่วโมงเรียนต่อวัน สนับสนุนให้เด็กผ่อนคลายและสนุกกับการใช้ชีวิตในโรงเรียน

สาระการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ของหลักสูตรปฐมวัยของญี่ปุ่น ที่แตกต่างจากหลักสูตรปฐมวัยของไทย ได้แก่ ดนตรีและจังหวะ การวาดภาพและงานฝีมือ สาระการเรียนรู้ดนตรีและจังหวะ ทุกห้องเรียนมีเปียโน เพื่อให้เด็กได้สนุกสนานกับการฟังดนตรี ส่งเสริมการร้องเพลง การเล่นเครื่องดนตรีต่าง ๆ ให้อิสระในการแสดงออกทั้งความคิดเห็น ความรู้สึกทางเสียงเพลงและการแสดงท่าทางอย่างเสรี ส่วนสาระการเรียนรู้การวาดภาพและงานฝีมือ เพื่อพัฒนาด้านสุนทรียภาพ ช่วยให้เด็กได้มีประสบการณ์และงานฝีมือต่าง ๆ อย่างมีอิสระ สนุกสนานในการวาดภาพ เน้นให้เด็กได้ใช้ความคิด กระตุ้นให้เกิดจินตนาการและเสริมสร้างพัฒนาการฝึกให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์ เช่น ให้ประดิษฐ์ของเล่นที่ทำจากมือตนเอง การวาดภาพศิลปะ ด้านเนื้อหาของหลักสูตรของประเทศญี่ปุ่น เน้นเด็กต้องมีความรู้สึก ผาสุกและเรียนรู้อย่างสนุกสนาน ในขณะที่ของประเทศไทยจะไม่ได้แยกออกมาอย่างเด่นชัด จะเป็นการบูรณาการในกิจกรรมเป็นส่วนใหญ่

การจัดประสบการณ์ หลักสูตรปฐมวัยของญี่ปุ่นจะเน้นการให้เด็กทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองให้มากที่สุด โดยครูไม่ต้องเข้าไปช่วยเหลือ (Mimamoru) กล่าวคือ ในระดับอนุบาลจะเน้นให้เด็ก ๆ รู้จักช่วยเหลือตนเอง ครูเล่นกับเด็กเหมือนเป็นเพื่อนเล่น และกระตุ้นให้เด็กเล่นโดยครูไม่แสดงบทบาทของการสั่งการ ครูไม่ปกป้องเด็กมากเกินไป ส่งเสริมกิจกรรมส่งเสริมกิจกรรมนอกห้องเรียนเช่นเดียวกับในห้องเรียน เด็กสนุกสนานกับการลองผิดลองถูก มีสัมพันธภาพกับผู้อื่น และไม่แสดงออกถึงสิ่งที่ตนเองต้องการอย่างชัดเจน สอนให้เด็กอยากเรียนด้วยตนเอง อยากช่วยเหลือผู้อื่นด้วยตนเอง รู้จักฟังพาตนเอง รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัยและยอมรับคนที่เก่งกว่า

การเชื่อมต่อของการศึกษาระดับปฐมวัยกับระดับประถมศึกษาปีที่ 1 หลักสูตรปฐมวัยของญี่ปุ่น บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องที่ดำเนินการ จะมีคณะกรรมการด้านการศึกษาประจำเทศบาล/เขตเข้ามาดำเนินการด้วย ตามกฎหมายสถานศึกษา (School Education Act 2007) ของญี่ปุ่น ได้กำหนด

วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาปฐมวัยเพื่อสร้างพื้นฐานสำหรับการศึกษาในระดับประถมศึกษา พ่อแม่ต้องไปลงทะเบียนเมื่อลูกอยู่ในวัยเข้าเรียน ซึ่งมีระยะเวลาของการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี การศึกษาในระดับประถมศึกษาใช้ระบบอายุเป็นหลัก เด็กเมื่อมีอายุ 6 ขวบจะเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเปิดเรียนในวันที่ 1 เมษายน ไม่มีระบบข้ามชั้นหรือซ้ำชั้น โดยทั่วไป โรงเรียนระดับประถมศึกษาเป็นโรงเรียนของรัฐ ดูแลโดยเทศบาลหรือเขต สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ภายใต้คณะศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยของรัฐจะดูแลโดยรัฐบาลกลางทั้งนี้ เทศบาลหรือเขตจะกำหนดให้เด็กเข้าเรียนตามเขตที่อยู่อาศัย แต่บางแห่งก็เปิดโอกาสให้พ่อแม่เลือกเข้าเรียนในเขตที่อาศัยได้ ถ้ามีที่ว่าง โดยมีคณะกรรมการด้านการศึกษาประจำเทศบาลหรือเขตพิจารณาว่าเด็กควรเข้าเรียนที่ใด (Office of the Education Council, 2020)

2. การบริหารจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญในการพัฒนา นักเรียนให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่หลักสูตรกำหนด ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสาระและ หน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระและหน่วย การเรียนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจความ ถนัดของผู้เรียน (Office of the Education Council, 2020)

ประเทศญี่ปุ่นมีวิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จุดเด่นที่แตกต่างจากของประเทศไทย ได้แก่ การให้เด็กทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองมากที่สุด โดยครูไม่ต้องเข้าไปช่วยเหลือ เรียกว่า “Mimamoru” (Office of the Education Council, 2020) ให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของแต่ละด้าน หลักในการอบรมเด็ก คือการมีระเบียบวินัย ความอดทน การ ต่อสู้ไม่ยอมแพ้ เน้นให้เด็ก ๆ ช่วยเหลือตนเอง การจิตใจดี และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ในสังคม อย่างมีระเบียบ จุดเด่นอีกประเด็นหนึ่งคือ ประเทศญี่ปุ่นถือว่า “จิตสำนึกสาธารณะ” เป็นปรัชญา หลักของการศึกษา การเรียนรู้ผ่านกระบวนการเล่นตั้งแต่วัยอนุบาลหรือปฐมวัยก็นับเป็นแนวทาง หนึ่งใน การปลูกฝังเรื่องจิตสำนึกสาธารณะแก่เด็กด้วย จากงานวิจัยของ วิมลทิพย์ มุสิกพันธ์ เรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบการจัดการศึกษาปฐมวัยในบริบทของประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น” ยัง บ่งชี้ได้ว่าช่วงปฐมวัยของเด็กเป็นช่วงเวลาทองของการสร้างคนให้มีสำนึกสาธารณะและจิตสำนึก สาธารณะที่เห็นประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าตนเองนั้น สามารถสร้างให้เกิดได้จริงผ่านกระบวนการ เล่น การทำงานเป็นกลุ่ม อันเป็นการปลูกฝังแนวคิดเรื่องจิตสำนึกสาธารณะได้ตั้งแต่วัยอนุบาล (KruStationDotCom, 2017)

จะเห็นได้ว่าการสอนเด็กอนุบาลในญี่ปุ่นนั้นจะต่างจากการสอนแบบไทย ที่ให้นักเรียนนั่งโต๊ะ เรียน พยายามให้เด็กอ่านหนังสือให้ได้ จำให้ได้ เพื่อสอบเข้าชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้ได้ ซึ่งนักวิชาการ มองว่าเป็นการปิดกั้นจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์เด็ก (Suwanpanich, n.d.)

3. การวัดผลประเมินผลการเรียน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ในระดับชั้นอนุบาลของประเทศไทยและญี่ปุ่นมีความเหมือนและแตกต่างกัน ดังนี้ ญี่ปุ่นจะเน้นให้เด็กมีทัศนคติเกี่ยวกับการพัฒนาสุขภาพที่ปลอดภัย เรียนรู้ที่จะรักและไว้วางใจคนอื่นแต่ให้มีอิสระและมีศีลธรรม ส่งเสริมให้เป็นผู้ที่สนใจสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว มีทักษะการคิดสร้างสรรค์และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข (Office of the Education Council, 2018) การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยตามแนวคิดของประเทศไทยให้ความสำคัญกับการคิดสร้างสรรค์ และฝึกความรับผิดชอบแก่เด็กมากกว่าการอ่านออก เขียนได้ เน้นให้เด็กทำในสิ่งที่สนใจตามมุมการเรียนรู้หรือสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวในโรงเรียน และให้ความสำคัญกับเด็กทุกคนเท่ากัน (Tinnarach, 2017) ซึ่งมีจุดเด่นคือเด็กจะได้รับการประเมินเป็นรายบุคคลเพื่อให้เด็กมีความพร้อมที่จะเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา และเด็กจะเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาใกล้บ้าน โดยไม่มีการสอบเข้า (Office of the Education Council, 2020) ซึ่งจะแตกต่างกับของประเทศไทย ที่ยังใช้ระบบการสอบเข้า

4. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี แนวทางในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ของประเทศไทย ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผลิตและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ตามแนวทางที่กำหนด ให้ครูทุกคนใช้สื่อเทคโนโลยีสำหรับการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างและพัฒนาเครือข่าย สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี (Department of Education Bangkok Metropolitan Administration, 2011)

ส่วนแนวทางในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ของประเทศญี่ปุ่น การควบคุมแบบเรียน การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน และนวัตกรรม การจัดทำหนังสือแบบเรียน ต้องผ่านกระบวนการพิจารณา คัดเลือก อนุญาตให้ใช้เป็นแบบเรียน ส่งเสริมให้สำนักพิมพ์เอกชนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการผลิตนวัตกรรมในการเขียนและเรียบเรียงเนื้อหาแบบเรียน ตำราเรียนเป็นแนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับครู ช่วยทำให้มาตรฐานคุณภาพการศึกษาในญี่ปุ่นใกล้เคียงกันมาก เนื้อหาของตำราเรียนเน้นการปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี แต่ละโรงเรียนมีอิสระในการบริหารจัดการหลักสูตรและเลือกตำราเรียน (Office of the Education Council, 2016) นอกจากนี้จุดเด่นของการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมของประเทศญี่ปุ่น มีการจัดทำเอกสาร (Bulletin) โดยกลุ่มครูอนุบาล และวารสารสำหรับครูที่จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ทั่วไป เพื่อให้ครูได้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการสอนต่างๆ ความคิดใหม่ๆ เกี่ยวกับของเล่นและอุปกรณ์การเล่น หนังสือภาพใหม่ๆ เป็นต้น (Office of the Education Council, 2020)

5. การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการ โดยผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากร พัฒนาหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน สนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ มีสิทธิรับรู้ข่าวสารและผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ร่วมกับครูและเครือข่ายในการพัฒนาทักษะความสามารถของบุตรหลานให้เต็มตามศักยภาพ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการนำเสนอตัวแทน และร่วมแสดงความคิดเห็นในการพัฒนา

โรงเรียนด้านวิชาการและด้านการจัดการศึกษาของโรงเรียน (Department of Education Bangkok Metropolitan Administration, 2011; Office of the Education Council, 2017)

ประเทศญี่ปุ่นมีการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ หลักสูตรสถานศึกษาต้องสอดคล้องกับสภาพจริงและลักษณะของชุมชน โดยเฉพาะในช่วงของการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โรงเรียนต้องใช้ประโยชน์จากคุณลักษณะและทรัพยากรที่มีในชุมชนส่งเสริมให้นักเรียนได้มีประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับชุมชน รู้จักช่วยกันรักษาวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของชุมชน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการและใช้อุปกรณ์ ทรัพยากรในสถานศึกษาเพื่อทำกิจกรรมต่างๆ โรงเรียนในประเทศญี่ปุ่นได้เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาเยี่ยมชมและมีส่วนร่วมกับการเรียนการสอนและการบริหารมากขึ้น ในรูปของวิทยากรและอาสาสมัคร ขณะเดียวกันโรงเรียนมีการออกไปจัดกิจกรรมการศึกษาให้แก่ชุมชน เช่น สอนภาษาอังกฤษให้ชุมชน เล่นกีฬาร่วมกันระหว่างนักเรียนกับชุมชน เป็นต้น (Office of the Education Council, 2007)

การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการของของประเทศญี่ปุ่น มีจุดเด่นที่เป้าหมายในการทำงานร่วมกับครอบครัว การส่งเสริมความร่วมมือหรือการมีส่วนร่วมของครอบครัว ชุมชนและบุคคลที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาเด็ก ซึ่งหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 (Office of the Basic Education Commission (OBEC), 2017) ของประเทศไทย กล่าวถึงบทบาทของพ่อแม่และบุคคลในครอบครัว เพื่อช่วยบุตรหลานของตนเองเด็กในช่วง 3-6 ขวบ ในการศึกษาต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พ่อแม่ควรดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตรของการศึกษาทั้งสองระดับ
2. จัดหาหนังสือ อุปกรณ์ที่เหมาะสมกับวัยเด็ก
3. มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับบุตรหลาน ให้ความรัก ความเอาใจใส่ ดูแลบุตรหลานอย่างใกล้ชิด
4. จัดเวลาในการทำกิจกรรมร่วมกับบุตรหลาน เช่น เล่นนิทาน อ่านหนังสือร่วมกัน สนทนาพูดคุย ชักถามปัญหาในการเรียน ให้การเสริมสร้างแรงและกำลังใจ
5. ร่วมมือกับผู้สอนและสถานศึกษาในการช่วยเตรียมตัวบุตรหลานเพื่อช่วยให้บุตรหลานของตนปรับตัวได้ดีขึ้น

ดังนั้นการจัดการศึกษาปฐมวัยควรส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิด “ครอบครัวคุณภาพ” พ่อแม่ไม่ควรเลี้ยงลูกแบบปกป้องเกินขอบเขต หรือการใช้วิธีลงโทษรุนแรงทำให้ลูกเกิดความรู้สึกด้านลบ ควรใช้การสร้างสรรค์และวินัยเชิงบวกแทน โดยพ่อแม่ควรให้ความใกล้ชิดอบอุ่น มีการวางกรอบกติกาปฏิบัติกิจวัตรประจำวันฝึกฝนจนเป็นนิสัย อบรมให้เห็นถึงสิ่งที่ดีและไม่ควรทำ (Dharmwanij, 2017) นอกจากนี้ มีข้อแตกต่าง ระหว่างโรงเรียนอนุบาลของไทยและของประเทศญี่ปุ่นคือ ของประเทศญี่ปุ่นจะจัดห้องสำหรับผู้ปกครองได้มาพบปะ พูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ทำกิจกรรมต่าง ๆ พ่อแม่สามารถเข้าไปนั่งในห้องเรียนเพื่อดูการเรียนการสอน สังเกตพัฒนาการของเด็กในห้องเรียน

แนวทางการบริหารงานงานวิชาการ

แนวทางการบริหารงานงานวิชาการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้นทำได้หลายวิธี กระบวนการบริหารแบบ PIE Model (Newby et al, 2000) เป็นกระบวนการที่ประยุกต์มาจากรูปแบบการบริหารของนักวิชาการที่สนใจศึกษาด้านการพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีเพื่อช่วยให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ PIE Model ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน (Planning-P) 2) การนำแผนไปปฏิบัติ (Implementation-I) และ 3) การประเมินผล (Evaluation-E)

1. การวางแผน (Planning-P) หมายถึง การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานเพื่อการดำเนินงานที่เป็นระบบใช้เป็นแนวทางปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การนำแผนไปปฏิบัติ (Implementation-I) หมายถึงการนำแผนไปสู่การปฏิบัติจริง ดำเนินการบริหารงานเพื่อสู่เป้าหมายที่องค์การตั้งไว้

3. การประเมินผล (Evaluation) หมายถึงการประเมินผลการปฏิบัติงานที่ได้วางแผนและลงมือปฏิบัติการดำเนินงานทางวิชาการว่ามีประสิทธิภาพเพียงใด เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และสำเร็จตามเป้าหมาย

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร 3 ทฤษฎี คือ หลักการบริหารตามแนวคิดของ Luther Gulick คือ POSDCORB Model PDCA วงจร Deming และ PIE Model มีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันใน 3 ขั้นตอน กล่าวคือกระบวนการบริหารแนวคิดของนักวิชาการทั้ง 3 ท่านสามารถจัดกลุ่มของกระบวนการได้เป็น 3 ขั้นตอนตามโมเดล PIE Model รูปแบบการบริหารแบบ PIE Model นี้ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานในสถานศึกษาได้ (Kambhu Na Ayudhaya & Narintarangkul Na Ayudhaya, 2018)

บทสรุป

การศึกษาเปรียบเทียบการบริหารวิชาการระดับปฐมวัยทั้งของประเทศไทยและของญี่ปุ่นทั้ง 5 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย 1) การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา 2) การบริหารจัดการเรียนรู้ 3) การวัดผลประเมินผลการเรียน 4) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และ 5) การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ จะเห็นได้ว่า การบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของประเทศไทยมีจุดเด่น ได้แก่ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อให้มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีวินัยและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของประเทศไทยมีจุดเด่น ได้แก่ 1) จุดมุ่งหมายและเนื้อหาของหลักสูตร เพื่อให้เด็กมีความสุข ผาสุก และเรียนรู้อย่างสนุกสนาน ไม่เน้นวิชาการ 2) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยเรียนรู้ผ่านการเล่นเพื่อให้เด็กทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองมากที่สุด ให้เด็กได้แบ่งปันความรู้สึกละ

แสดงออกถึงความรู้สึก ปลุกฝังจิตสำนึกสาธารณะ และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ในสังคมอย่างมีระเบียบ และ 3) การส่งเสริมให้เด็กทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว และการมีส่วนร่วมของครอบครัวสนับสนุนทำให้เกิด “ครอบครัวคุณภาพ” ดังนั้น การศึกษาการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยในประเทศญี่ปุ่น และนำจุดเด่นของการบริหารงานวิชาการในด้านต่าง ๆ ของประเทศญี่ปุ่น มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยในบริบทของประเทศไทย เป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาการศึกษาในระดับปฐมวัยของประเทศไทยให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

References

- Department of Education Bangkok Metropolitan Administration. (2011). *Quality Management Guidelines for Early Childhood Education under Bangkok Metropolitan: Academic administration*. Bangkok: The National Office of Buddhism Office.
- Dharmwanij, C. (2017, September 21). *Good in the City but can't Think of It Early Childhood Crisis Despair of Education*. Retrieved June 10, 2021, from mgronline.com/live/detail/9600000097087
- Early Childhood Development Act, B.E. 2562(2019). (2019, April 30). *Government Gazette*. Volume 136, part 57k. pp. 5.
- Ibuka, M. (2019). *Waiting until Kindergarten is too Late (Revised Edition)*. (P. Horikawa, Trans.). Bangkok: Amarin Baby & Kids.
- Kambhu Na Ayudhaya, S., & Narintarangkul Na Ayudhaya, S. (2018). The Development of Conceptual Framework for Patravadi School Hua Hin school Management and the Effective Teamwork. *An Online Journal of Education*, 13(3), 290–301. Retrieved from <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/OJED/article/view/200669>
- Komanasin, P. (2015). *Early Childhood Education*. Bangkok: Suan Sunandha Rajabhat University.
- Kongsanoh, S. (2018). *Management of Early Childhood Education in Japan*. Retrieved March 10, 2019, from http://library2.parliament.go.th/ejournal/content_of/2561/Nov2561-3.pdf
- KruStationDotCom. (2017, October 11). *How to Teach Thai children to be Quality? Help build early childhood development*. Retrieved June 10, 2019, from <https://krustation.com/>
- Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology: MEXT. (2009). *Course of Study for Kindergarten*. Retrieved March 1, 2017, from <https://www.mext.go.jp/en/policy/education/elsec/title02/detial02/1373859.htm>

- Ministry of Education. (2017). *Minister of Education Japan Came to Discuss*. Retrieved June 10, 2021 from <https://www.moe.go.th/>
- National Education Act (No. 4) B.E. 2562(2019). (2019, May 1). *Government Gazette*. Volume 136, part 57k. pp.49.
- Newby, T.J., Stepich, D., Lehman, J., & Russell, J. D. (2000). *Educational Technology for Teaching and Learning (Vol. 2)*. New Jersey: Prentice–Hall.
- Office of the Basic Education Commission (OBEC). (2017). *Early Childhood Curriculum B.E.2560 (A.D.2017)*. Bangkok: Ministry of Education.
- Office of the Education Council. (2007). *Research Report Distribution Matters Educational Power of Japan*. Bangkok: Ministry of Education.
- Office of the Education Council. (2016). *Report on the Results of the Development Study International Education Standards*. Bangkok: Ministry of Education.
- Office of the Education Council. (2017). *The National education plan B.E.2560–2579(2017–2036)*. Bangkok: Office of the Education Council.
- Office of the Education Council. (2018). *Forms and Mechanisms for Enhancing Discipline in a Japanese School of Basic Education*. Bangkok: Ministry of Education.
- Office of the Education Council. (2020). *Description of the Early Childhood Development Act B.E.2562 (A.D.2019)*. Bangkok: Ministry of Education.
- Office of the Education Council. (2020). *Report on the Results of a Study on the Model of Early Childhood Education Management in Thailand and Abroad Case Studies of Japan, Singapore, Australia and New Zealand*. Bangkok: Ministry of Education.
- Saifah, Y. (2017). *Pay Attention to Education “Early Childhood”*. Retrieved March 10, 2019, from <https://www.chula.ac.th/cuinside/2335/>
- Suwanpanich, C. (n.d.). *Japan: Teach Children Quality Must Start from “Kindergarten”*. Retrieved June 10, 2019, from <https://th.theasianparent.com/>
- Tinnarach, C. (2017). *Raising the Educational Standard of Tambol Nongwaeng Child Development Center in Prayuen District, Khon Kaen Province*(Doctoral dissertation). Mahamakut Buddhist University.
- Wonganudrohd, P. (2012). *Academic Administration*. Bangkok: Bangkok Media Center.